

ПЪТЪ

Елате и да се върнемъ при
Господа, защото Той раскъсна
и Той ще ни изцѣли: порази,
и ще обвърже раната ни.

Осия, гл. 6, ст. 1.

ОТЪ

Е. К. БЕЗДОМНИКЪ

1920.

Печатница на Книгоиздателство „Слово“ Л. Д.
СОФИЯ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Къмъ слънцето	стр. 3
2. Сърдцето на уличника	„ 5
3. Разговорътъ ми съ птичката	„ 9
4. Къмъ моето сърдце	„ 18
5. Благословенъ домъ	„ 26
6. Слѣдвай пжтя	„ 41
7. Молитва на скърбящитѣ	„ 43
8. Юлски день на скърбѣта	„ 47
9. Писмо до другарката ми	„ 51

П Ж Т Ъ

Елате и да се върнемъ при
Господа, защото Той раскъсна,
и Той ще ни изцѣли : порази,
и ще обвърже раната ни.

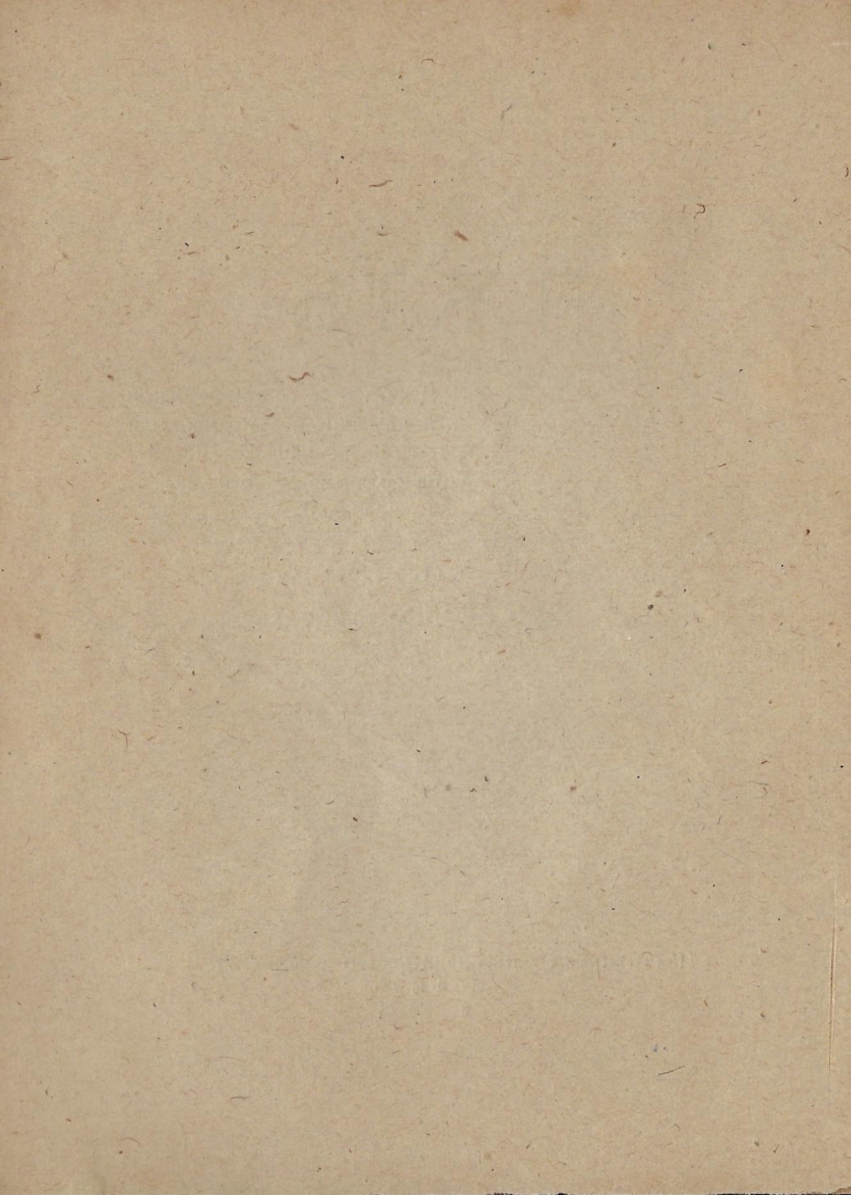
Осия, гл. 6, ст. 1.

ОТЪ

Е. К. БЕЗДОМНИКЪ

1920.

Печатница на Книгоиздателство „Слово“ А. Д.
СОФИЯ.

КЪМЪ СЛЪНЦЕТО.

Поклонъ прѣдъ Тебе, о Слънце, що грѣшъ и день и нощъ въ душата ми. Ти мразъ разтопи въ моитѣ гърди, които бѣха се вледенили и азъ плувахъ, като ледена топка, отчупила се отъ окиана и бавно тласкана по всемирното течение.

О, Ти Слънце, що сгрѣвашъ цѣлия свѣтъ, колчемъ се явишъ на свѣтлия хоризонтъ и стопляшъ всѣки кълнъ, всѣка тваръ, тѣй както майка стопля дѣте въ своитѣ гърди.

Въ Твоята любовъ, о Слънце, всичко почива и възраства. Всѣки кълнъ, всѣко клонче, трѣвичка и всѣко цвѣте обгърнало очи къмъ Тебе. О, Слънце, сияние на моя животъ! Когато майка ме роди, ти ме обгърна съ своитѣ златисти лжчи, и крѣпнахъ азъ въ своята всеобятна любовъ.

Прѣдъ Тебъ се радва и старъ и младъ и ученъ и простъ и боленъ и здравъ.

О, Ти вѣчно Слънце, което си излѣзло отъ Отца и стана Великъ Синъ, за да стопляшъ душитѣ ни, които плачеха за истинска любовъ, която дава животъ на всички страдащи души на земята.

О, свѣтло Слънце, изразъ на Божественъ ликъ, Ти вливашъ радостъ въ сърдцата ни, просвѣтявашъ умоветѣ ни.

Поклонъ прѣзъ Твоето огнено слово побѣдило мрака. Поклонъ прѣдъ Тебе огнено Слънце що слѣзе на земята и пожертвува чиститѣ си лъчи, за да дадешъ намъ животъ.

И сега Ти, мило Слънце, всѣка заранъ събуждашъ моята душа, нагрѣвашъ сърдцето ми, просвѣщавашъ ума ми, но азъ разпхвамамъ Твоитѣ лъчи.

СЪРДЦЕТО НА УЛИЧНИКА.

Това бѣше прѣзъ голѣмитѣ лѣтни дни. Вървѣхъ прѣзъ шумната улица на града Русе и срѣщахъ пѣстъръ свѣтъ, който вървѣше на редици, отъ двѣтѣ страни на тротоара.

Вървѣхъ и азъ, измѣжду този шумъ до нѣкъдѣ, но по-послѣ рѣшихъ да се отбия и трѣгнахъ къмъ булеварда, който води къмъ Дунава. Тамъ се отдадохъ на по-сериозни размисления. Изведнажъ долѣтъ до менъ шумъ, послѣ викъ и азъ веднага се обърнахъ. Нѣколко дѣца се изтъркулиха прѣдъ менъ и се зборичкаха. Едното падна на земята, а другото се спусна да го бие. Други пъкъ двѣ държаха камъни въ рѣцѣтъ си и бѣха готови да се нахвърлятъ върху имъ. Лицата имъ — очернени, измърсени, дрехитѣ изпокъсани, главитѣ невчесани, краката изпопукани, погледа дивъ и устременъ за мѣстъ. Погледнахъ ги мило, кротко и подигнахъ падналото момче

отъ земята, обърнахъ се къмъ тѣхъ и казахъ : „Милички дѣца, защо се биете? Това не е добръ. Малкитѣ дѣца не бива да се биятъ, а трѣбва да си играятъ и обичатъ“.

— Ами то защо се бие? отвърна ми по-го-
лѣмото дѣте.

— Щомъ то се бие, ще го обадимъ на майка
му и тя ще го смири.

— То нѣма майка, продума другото, което
стоеше въ лѣво съ камъкъ въ ржката. — Ви-
дишъ, че то нѣма майка и нѣма кой да го
посвѣтва, а ти като по-голѣмъ, трѣбва да го
пазишъ даже и отъ другитѣ дѣца.

— Не бива, мило дѣте, да биешъ едно си-
раче, което нѣма подкрѣпа и което отъ сега
е безъ майка. Обичайте се единъ другъ и по-
магайте си въ нуждитѣ, като братя. Вие сте
братя отъ единъ баща — отъ Бога, който
еднакво страда за всички ни и еднакво ни
обича!

— Ами ако Господъ го обича, защо взема
майка му? — запита първото. Защото е лошъ
и не слушалъ, затова го е наказалъ Богъ про-
дължи то.

Не, дѣца, Богъ е благъ и милостивъ и всѣкога е готовъ да прощава. И, ако има зло въ свѣта, то е отъ лошия духъ, който е обладалъ човѣка съ лоши мисли и чувства. Живѣйте си, дѣца, не се карайте, нито се бийте! Даже, ако нѣкой има нѣщо повече, нека послужи на другия, а вториятъ щомъ има, ще даде на оня, който нѣма! Навѣдоха си главитѣ и четиртѣхъ дѣца, свиха се подъ своитѣ дрипи и като ме погледнаха видѣхъ, че очитѣ имъ бѣха насълзени. Като повѣхнали цвѣтенца, тѣ си тръгнаха назадъ. Дълго гледахъ ги изподирѣ, но сърдцето ми се свиваше отъ болка — азъ се върнахъ отъ пѣтя и тръгнахъ бавно слѣдъ тѣхъ. Не слѣдъ много пѣтъ, едното си отиде въ дома, другото сжщо а третото позамина повече и влѣзе въ единъ вехтъ бурдей. Най-малкото пѣкъ, което се търкули прѣдъ менъ — сиракътъ, сѣдна на прага на една врата, тури ржката си подъ брадата и отпусна глава. Клѣто сираче, само ти разбра хубавитѣ думи, които казахъ. Твоята малка душа разбра, че тѣзи думи сж вѣчния завѣтъ на Великия Баща.

О, колко хора сж облѣчени въ дрипи отъ

вѣнъ, оцапани, окжсани и боси, а носятъ чиста душа, чисто сърдце и бистъръ умъ?

И този, който не познава, цѣната на душата, колко е тя скжпа за Бога, той я продава за гнжсна цѣлъ и убива безъ жалъ.

О, Ти Татко, бжди съ всички, които нѣматъ покривъ и които сж безъ майка и баща. Откривай тѣхнитѣ хубави сърдца прѣдъ всички братя, които търсятъ денонощно тѣзи скжпи за тѣхъ души. Откривай ги и на самозабравилитѣ се въ богатство и охолностъ. Кажи имъ, че ти богатство по-хубаво имашъ и щастие вѣчно давашъ, че твоята наука е любовъ и мждростъ, която е еднаква за всички, но търсишъ сърдца чисти, топли и привѣтливи за работа усърдна. Но за тѣзи изоставени отъ нѣвежество дѣца спомни си, татко, и не ги оставяй!

РАЗГОВОРЪТЪ МИ СЪ ПТИЧКАТА.

Врѣдомъ скрѣжъ. Сипятъ се сухи листа по земята, а почернѣли клони се удрятъ единъ о другъ. Птичкитѣ подскачатъ гладни отъ клонъ на клонъ, защото нѣма що да кълвятъ. Ту слѣзнатъ на земята, ту хврѣкнатъ пакъ нагорѣ и сѣкашъ недоволни, тѣ приказватъ си едно друго — чиръ чиръ, чипъ чипъ чирикъ О, птичко мила, и ти ли си недоволна отъ тази безъ врѣме зима? Чиръ, чиръ—изрече тя—чикъ чирикъ. Да, ти си недоволна и ти не искашъ да пѣшъ безъ зрѣнце. Прости ме, птичко мила, но пакъ ще те попитамъ и не ми се сърди, че не те разбирамъ. И азъ като тебъ подскачамъ на посърналитѣ голи клонѣ и търся зрѣнца по земята. Но я вижъ, врѣдомъ скрѣжъ! — чиръ чиръ, чикъ, чирикъ. О, птичко, разбери ме, — мжка имамъ, утѣши ме. Ти си малка, но разбирашъ що е мжка, що е грижа, що е трудъ.

Твойтъ малки крилца цѣль день разперени хвъркатъ непрѣстанно и мѣничката ти човка си събира зрънца.—чиръ чиръ, чикъ, чирикъ.. О, птичко мила, ти си много малка, но добрѣ разбирашъ човѣка. Когато при тебе дойде весель и запѣ тихо, ти съ радость трѣпкашъ крилѣ и го поздравявашъ: чиръ чиръ. А когато тжженъ подъ дървото застане и тежка въздишка изпусне, ти спирашъ своята пѣсенъ и почвашъ да скърбишъ. Ти си добра птичко, по добра отъ човѣка, защото си невинна, чиста като дѣте. Ако иска нѣкой почивка, при тебе нека дойде и нека пусне волно сълзи. Нека си оплаче и ти ще го разберешъ, птичко мила, защото си добра.—Чиръ чиръ... Тамъ горѣ, дѣто живѣешъ ти, има чистота, прѣсенъ дъхъ и слънце, има прѣкрасна музика, има миръ. Ала въ града — не питай! Тежко ми е да кажа.... чиръ чирикъ.... О, птичко малка, но умна, дѣ скривашъ твоята скръбъ и твоята мъка?... Азъ искамъ да те хвана и отъ радость те притисна до сърцето си и нѣжно да те погая. О, птичко, кажи ми, не бѣгай — азъ не съмъ лоша. И азъ съмъ като тебе скитница и ходя по оголелитѣ дър-

вета и тѣжна есенъ се сипе въ душата ми. Птичко мила, ти разбирашъ що ти говоря, не ме мѣчи, продумай—ми, за Бога! Ти домъ нѣмашъ на земята. — И азъ сжщо. Колко безгрижно се живѣе тѣй!.. Ти отъ милостѣта на добритѣ хора се хранишъ. — И азъ сжщо. При тебъ идватъ въ гората да си починатъ. — И при менъ идватъ. Ти добрѣ ги изслушвашъ. — И азъ сжщо. Ти цѣлъ день ги веселишъ и се разговаряшъ съ тѣхъ. — И азъ сжщо. При тебъ идватъ кога сж скрѣбни и кога сж весели. О, птичко мила, кажи що те питамъ! Ахъ, ти се сви пакъ завчасъ и млѣкна и не ми отговаряшъ!... Разбра ти тѣгата ми и млѣчишъ. Не обичашъ ли, като мене хора, които тѣгуютъ и плачатъ? Но азъ само за менъ не тѣгувамъ, птичко, а за всички въ този свѣтъ. Разбирашъ ли ме? Знамъ, че скрѣбишъ и познавашъ скрѣбъ що е. Ти си нѣжна птичко, чувствувашъ що е болка на сърце. — Чиръ чиръ... Ахъ, да можехъ и азъ да прѣкарвамъ живота си въ чиръ чиръ! Колко леко щѣше да ми е! О, птичко мила, това „чиръ“, то е вече разбрано въ менъ. Ахъ, съ това „чиръ“ можешъ да попълнишъ цѣлия си

животъ! . . . Свободно да живѣешъ и въ „чирь“ да търсимъ неговия смисълъ.

Низъ камъняцитѣ и дърветата, като подхвъркашъ, ти се радвашъ съ „чирь чирь“. Въ ноктитѣ на безжалостния котакъ, ти сжщитѣ думи изговаряшъ: „Чирь чирь“. На зрънцата пакъ отговаряшъ „чирь чирь“ и викашъ ти другарчетата си да вкусятъ. — Чипъ чипъ, чи чи . . . Ти велика задача си рѣшила въ живота си: всичко съ радостъ да посрѣщашъ и никому се не оплаквашъ. Птичко мила, мъничка си ти, весела и игрива и всѣкиго плѣнявашъ съ своята пѣсенъ.

— О, добра ми жено, ще ти кажа нѣщо отъ туй, което зная, но почакай да видя добрѣ, дали наистина го зная. Ти много ме въздигна, похвали, много думи ми изсипа, но това, което не е за менъ, азъ ще ти го кажа и ще ти опиша моето доволство, моята радостъ, моята утѣха, моята печалъ въ живота.

— О, добра ми жено, живота мъчно се минава, ако всичко схващашъ все лошо . . . На всичко, което те безпокои и ненавижда, кажи: „Чирь чирь“. Всичко не е лошо, което идва противъ насъ. Всичко се стрѣми въ разтежъ.

Небето е широко, ще плувашъ и ти. Въздухътъ е изобилень, има и за тебъ. Клонетъ на дърветата сж много. Ако си запъла пѣсень, и съ камакъ те поздрави нѣкой, ти обърни други тонъ и хвъркни на други клонъ. Ако за твоето зрѣнце дойде нѣкой другъ гладень въ живота, — отстѣпи го — има много още по земята. Ако пѣешъ и дойде нѣкой да ти се оплаче съ тѣжна пѣсень, ти спри своята и го изслушай! То е благородно — гостъ дошълъ, приеми го отъ сърдце. Мждриятъ бива по мждъръ, като слуша. Пѣвецътъ обича да слуша и когато всичко прѣстане да пѣе, той тогазъ запѣва.

— Мила жено, тежка скръбъ имашъ, знамъ. Но тази скръбъ има всѣки и разумно я изказва, но блаженъ е този, който въ радость я прѣмине.

Скръбъта е потрѣбна мила жено — тя облагородява, тя очиства, тя възраства, тя укротява, тя изнежва. тя прави човѣка най-милъ, най-кротъкъ, най-чувствителень, най-благородень. Кара го да люби, да е милостивъ, да се жъртува, да цѣни всѣки трудъ. Безъ трудъ живота е пустъ и би билъ грубъ. Скръбъта облича всичко въ нова прѣмена и

разбира цѣната на всѣка красота и отдава ѝ почитъ и хвала на всѣко сщество, създадено отъ Бога.

— Чиръ, чиръ — Това е великата задача въ живота, научи я! Безъ нея не може, за-помни я! — Чиръ чиръ, ако знаешъ колко е потрѣбно за живота, о, всичко бихте дали да го добиете. Въ тѣхъ има смирение, има и невинность, въ тѣхъ има търпѣние велико; въ тѣхъ има чистота. — Чиръ чиръ, то е любовъ безпрѣдѣлна, отстъпва на всичко, и за всичко е радостна и доволна.

— Чиръ чиръ, — който знае, той е на открито, свободенъ, веселъ и доволенъ и господарь надъ всичко.

Тази гора отъ вѣкъ е на единъ притѣжател и никой не може отмѣни законния повѣлителъ.

Не тужи! Въ скръбта ти събирашъ влага, събирашъ знание и облагородявашъ своитѣ чувства. Всичко се възпитава чрѣзъ страдание, за да се усвършенствува. Боли, зная, че боли, но болката е едно срѣдство за разстене на човѣшката душа. Всѣки, който е дошелъ на свѣта ще опита тази болка, ще израстне и

ще стане по-съвършенъ. Въ страданието има животъ и движение, умътъ и сърдцето работи тогазъ тъй, както душата желае.

Въ всичко има страдания и тамъ е прогреса на живота. Покажи ми едно нѣщо въ живота да не страда!

— Разбра ли сега, мила жено, защо е по-трѣбно моето чиръ, чиръ. — Научи се на този езикъ и тогава спокойно ще минавашъ въ миръ и радостъ ще прѣбждвашъ. А спокойствието вжтрѣ въ себе си ще търсишъ, тамъ ще го намѣришъ и отъ тамъ свѣтлината ще дойде.

И въ насъ има двѣ разбирания и въ насъ има грабежи, разпри. И въ насъ се дѣлятъ на категории. Има между насъ много, които сж завършили своята еволюция и работятъ за Ббга. И въ насъ има алчни и благородни, които жертватъ своята храна за нуждающитѣ се. И въ насъ има зловни и отмжстителни, а има птички милосердни, дори които помагатъ на човѣчеството. Да, въ „чиръ чиръ“ има дълбокъ смисълъ. Ще го казвашъ тамъ дѣто трѣбва, а нѣкждѣ ще мълчишъ. Ако те пждятъ отъ мѣстото, дѣто седишъ, ти кажи: „Чиръ чиръ“.

Ако те хванатъ и измъчватъ, кажи: „Чиръ чиръ“, за да чуе добръ твоя Богъ. Остави се и не се грижи, ще бждешъ въ неговитъ бащини ржцѣ! Взематъ ти залъка, ти кажи: „Чиръ чиръ“. — Оставямъ го за Бога! Говорятъ хула противъ тебе, не се оправдавай! Кажи: „Чиръ, чиръ“. — Обади се комуто трѣбва и млъкни! Видишъ, че се веселятъ, весели се и ти съ тѣхъ заедно, а когато скърбятъ скърби и ти, защото ти е близъкъ!...

— Чиръ, чиръ, чикъ чирикъ. — На всичко добро съмъ приятелъ, на всичко съмъ готова и отъ всичко доволна. Ако ме ограбятъ съ готовностъ жертвувамъ моя плодъ. Пѣй и весели се всѣкога въ Бога и бжди готова да работишъ за общото дѣло! Ще те ограбятъ, но по-добро ще ти се даде. Ще те съблекатъ, но съ по-добри дрехи ще те облѣкатъ. Каквото ти се вземе, по-добро ще ти се възвърне, но научи блаженото „чиръ чиръ“.

— „Чиръ, чиръ“ е великата проблѣма на живота, за която мълви цѣлъ свѣтъ. Ако я разберешъ, живота благъ ще стане. Съ чиръ чиръ минавай отъ вѣнка и никому не казвай за болката на душата си. Тя ще боли, защото

расте, а въ растежа е края на скръбта. Сбогомъ, мила жено, иди си съ миръ на душата. Азъ въ гората ще ношувамъ. Тукъ менъ е тъй весело и драго и утрѣ въ зори, ти чуй ме и стани и по моя примѣръ ти върви. Весело запѣй и ти надъ всичкитѣ скърби и неволи, а слѣдъ това згуши се и слушай великата пѣсенъ на живота!!... А когато първи ударъ срѣщнешъ, спомни си урокътъ днешенъ. Съ „чиръ чиръ“ замѣни скръбта си и слѣй пѣсенъта си тжна съ менъ. Привѣтъ ти нося, вземи и побѣди злото въ свѣта!

КЪМЪ МОЕТО СЪРДЦЕ.

Що е това, що става съ тебе, сърдце? Ти вече прѣстана да скърбишь, прѣстана да живѣешъ въ онова върховно блаженство, което е най-скъпо. Но азъ не разбирамъ що искашь сега. Отъ що си недоволенъ? Защо туптишь? Какво искашь? — Кажи!

Азъ имамъ въ моя животъ дни на страдания, които високо цѣня, и прѣзъ най-тежкитѣ дни на испитания, азъ никога не оставихъ мъглата дълго да стои прѣдъ менъ. Когато нѣкога за мигъ ме завлѣчешъ въ суета и искашь да бжда робъ на това що умира и обѣщавашъ ми суетна радостъ, тъкмо тогава моята радостъ прѣстава и жаля горчиво за прѣдишната тѣга. Тя буди въ душата ми свѣжестъта и нивга не съмъ била тъй спокойна и весела, освѣнъ когато сълзитѣ сладко текать и го пронизватъ болно. Когато прѣминатъ прѣзъ него, то става чисто като кристалъ.

О, има дни, сърдце, които сж скжпи за менъ. Когато си пропито отъ висши желаня, които като огнь парятъ и день и ноцъ въ моята душа, въ тѣзи дни азъ виждамъ всичката човѣшка неволя, горчивитѣ страдания и страшнитѣ бѣди. Тѣ като трауръ обгрѣщатъ младата дѣвойка, въ която за мигъ огасва пламъка на нейнитѣ свѣтли бѣднини. Горяща за животъ, отворила обятия за работа, тя навѣся загаснали очи къмъ земята и замира нейното сърдце. Обичамъ те, о сърдце, въ тѣзи дни. Скжпи сж тѣ за менъ. И търся ги день и ноцъ, искамъ да ги намѣря, да се свия при тѣхъ като страдалецъ, който простенва отдѣнъ душа. Азъ искамъ да съмъ въ тази ужасна болка, да дълбая съ своята ржка тази рана до кръвь, за да изчистя и изхвърля всичката гнилоа, която вони до като стане безчувствено моето сърдце.

Обичамъ тия дни на мжки и страдания. Тѣ сж най-чистия човѣшки разуменъ животъ, който възражда душата.

О, скжпи сж тия дни за менъ, мило сърдце! И когато ти издържишъ мжченията и приви-вашъ се като смъртникъ въ послѣденъ часъ,

азъ привѣтъ ти пращамъ! Херой си въ подвига,
 върви напръдъ! Тамъ на върха на лобната
 Голгота ще те разпънатъ на кръстъ и горчи-
 вата чаша ще изпиешъ до край и ще кажешъ:
 „Свърши се!“

О, тогава ще приемешъ пламъкъ за вѣчни
 дни и ще носишъ миръ и добрини

Ти сега, сърдце въ тѣга си за цѣлий свѣтъ.
 И като неправо се мжчишъ да възродишъ
 свѣта. Ти донесе този ужасъ на адски злини
 и ти ще изкупишъ съ страдания, скръбъ и
 бѣди. Скръби за тѣзи млади момци що лѣятъ
 кръвь! Сдробенитѣ имъ на части тѣла огрѣва
 ги силното слънце и лунната вечеръ за позоръ
 на земята.

Исплащай скжго, о сърдце, прѣвивай се
 по дълбоко! Малка е тази мжка. По-голѣма
 има, която облива, не съ потъ челото, а съ
 кръвь, защото ти за своята алчностъ безсрамно
 продаде млади дѣца за пари.

И въ мигъ сърдце ми се сви и прѣстана
 да тупти. Умрѣ ли то сега — не зная, но въ
 мигъ трепетъ го обхвана и отъ страшенъ викъ
 се поразилъ.

Огънь, буря, димъ, лава — всичко кипи на

бойното поле, обхванато отъ пламацитѣ на изхвърленитѣ гранати, които като свѣткавици падатъ по изгорѣлата земя. За мигъ се прѣдстави прѣдъ менъ страшната сцена. Пюфъ, пюфъ, пюфъ, прѣплитатъ непрѣстанно, катъ пороенъ дъждъ гранати и разтила се огньтъ по черната огорѣла земя. Голѣми пропасти се отваряха и жадно обрѣщаха хвърчащитѣ млади сили.

О, тежъкъ день е днесъ, день на ужасна смъртъ, която простираше своя безжалостенъ сърпъ изъ свѣта. Виждамъ страшна картина: човѣци горятъ, пламтятъ като факли, подпалени отъ силенъ взривъ, бѣгатъ по полето и съ викъ искатъ помощъ. Горятъ долини, горятъ дървета, горятъ камъни и трѣви, птичкитѣ лудо хвърчатъ, а животни бѣгатъ и реватъ.

Жалки човѣче, ти прѣвъ обрѣче на жертва своя братъ! Ти сътвори това адско орждие, което въ мигъ изгаря всичко по земята и оставяшъ слѣди на скръбъ и печаль.

Прѣвива колѣнитѣ, прѣчупва вратъ на неправдата нечестна, а продава брата си въ тегло.

Всичко въ свѣта се омърси и обезсрами.

Окото привикна на зрѣлища най-низки и най-долни!

Ето, идатъ майки обезумѣли съ сила катъ сжщи вихъръ, изсжхнали, почернѣли, опрашени, побѣлѣли отъ прахъ, тичатъ по стръменъ пжтъ, викатъ отчаяно, чупятъ ржцѣ къмъ небото, викатъ за помощъ... Боже!... Стига! Спри!... О, Боже святи и прави, повели и спри!...

Не си ли Ти Богъ на любовта?...

Не си ли Богъ на милостта?...

Не страда ли за тѣзъ що сждишь сега?...

Ти понесе тежкия си кръстъ къмъ Голгота съ радостъ и израненъ отъ тежки удари и прости на тѣзи, които викаха слѣдъ Тебе: разпни го, разпни!...

Но и за тази кръвъ Ти тогава прѣдрече и за тия страшни дни каза. „Горко на тия майки, които ще раждатъ въ тия дни и които ще кърмятъ чадата си.“

Но колкото и да е оскърбено Твоето Божествено сърце, то пакъ е пълно съ любовъ. Покажи, о Боже Велики, че Ти си силенъ, че любишь чадата си, даже и вѣроломнитѣ, кои-

то вършатъ прѣстѣпления. Напомни имъ, че се забравятъ въ своята гордостъ и катъ хала се въртятъ по земята и трошатъ безъ жалъ всичко, що си създалъ.

Кажи имъ сладки думи на животъ, да чуятъ отново сега, че миръ ти пожела.

Земята изсѣхна изгорѣ. Прѣсѣхнаха рѣки и извори безъ капка вода, а тѣзъ трупове, що лежатъ безброй, задавятъ — не се живѣй.

Човѣшкото сърдце се озвѣри, изпълни се съ кръвъ, защото пустна въ сърдцето си оня лукавъ духъ, който жадно е отворилъ своето алчно жило и смучи кръвта на толкова млади сили . . .

Покърти се дълбоко душата ми. Спрѣхъ дѣхъ отъ жалъ, защото сърдцето е слабо, не може да издържи, а духътъ ми се отнесе далекъ отъ моето тѣло.

Тягата ми се слѣ съ скръбнитѣ сърдца на отчаянитѣ майки, а духътъ свободно излѣзе на високия връхъ, като че не искаше да чува скръбта. Но отчаяния викъ на тѣзи оскърбени майки се носѣше чакъ до менъ. Азъ видяхъ отъ върха, но ехото глухо оставаше и

сѣкашъ губѣше се безслѣдно. Господи, Господи, викахъ азъ къмъ небето, послушай не менъ, а гласътъ на тия майки, които викатъ съ послѣдни сили. Моята молба е студена, не може да я чуешъ, но чуй горѣщата молба съ сълзи и смили се! . . . Ти благъ си — азъ зная. Ти любишъ всички на земята — недѣй оставя въ мжка тѣзъ майки сега, когато толкова страдатъ тѣхнитѣ сърдца.

И плакахъ азъ горко, тъй както плаче дѣте, оставено срѣдъ страшнитѣ ужаси и не знае що трѣба да стори

И отъ ново пакъ виковетѣ на отчаянитѣ майки долитаха до менъ и будѣха душата ми. Отново почувствувахъ болката на моето морно сърдце.

Ето прѣдъ менъ старецъ съ блага усмивка, съ посѣхъ въ ржка слиза отъ планината доближава се до менъ и кротко ми шепне: „Ти плачешъ, чадо? И защо?“ . . . За безумието човѣшко? Стани! Безумнитѣ безумие раждатъ и когато го родятъ, още по-тежко става за тѣхъ. Въ безумието човѣкъ се учи и, когато самъ въ страдания се кжпи, той става чистъ.

Богъ е любовъ, но що е отговоренъ за тѣзи страдания? Ще плаща всѣки за своя дѣлъ и ще вземе награда за вѣчна отплата. Та не знаешъ ли, че Богъ е справедливъ? Скрѣбъ, чадо, скрѣбъ по-голѣма иде, каквато още не си видѣла.

Но въ тазъ велика скрѣбъ: свѣтитѣ и чисти люде ще се родятъ и съ нови сърдца ще обноватъ свѣта.

БЛАГОСЛОВЕНИЯ ДОМЪ.

Въ сѣмейството Макавеево имаше всѣкога зговоръ и се разбираха всички въ кѣщи. Бащата бѣ на възраст 50 год., а майката по млада — около 40 годишна жена. Мжжътъ не бѣ нито ученъ, нито богатъ, нито красивъ. Ако отъ близо и за пръвъ пжтъ го погледнешъ, ще поотстѣпишъ за малко, но, ако го послушашъ да говори, не може да не пожелаешъ повече да го послушашъ. Всички дѣца го обичаха, защото бѣше добъръ. Когато ги повиква по име, сериозенъ е, нѣма молене и галене, а думитѣ му бѣха благи и внушителни, щото веднага безъ дума извършваха работата, която имъ бѣ поръчалъ. Всички си знаеха работата и всичко на врѣме ставаше. Жената Мария бѣ домакиня спрѣтната, чиста, трудолюбива и имаше умѣние въ всичко каквото похване. Но бѣше прѣкалено добра съ широко отворено сърдце. Въ нея нѣмаше

обичай да каже нѣкому: „Ти това ще сто-ришъ!“ Колкото той бѣ строгъ, толкова тя бѣ добра и мека. Всѣкога ще я видишъ да тана-ника и всичко, каквото върши, все съ радостъ и съ весело лице. Викаха я „веселата булка“. И всѣкому бѣ драго да влезе въ този домъ. Наистина, този домъ бѣ рѣдкостъ и въ кол-кото кжци сѣмъ ходила, такъвъ порядъкъ и зговоръ не сѣмъ видѣла. Тѣ единъ другъ се допълваха. Бѣденъ въ тѣхъ ще бжде на-храненъ и щомъ го видятъ отъ вратата ще го посрѣщнатъ, както най-любимия човѣкъ. Веднажъ, като бѣхъ тамъ, идва една много бѣдна жена и щомъ като се отвори вратата, всички едногласно зивикаха: „О, како Иванке, кждѣ остана, та отдавна не си идвала?“ Тѣй любезно я посрѣщнаха, че азъ помислихъ да е нѣкоя тѣхна близка, обаче, тѣ ми обясниха, че това е една бѣдна жена, която често ходи у тѣхъ, но отъ два мѣсеца не е идвала, за-това я посрѣщнали като най-скжпъ гостъ. И наистина, има ли по-скжпи гости отъ тия, които никога не сж имали друга радостъ въ живота си, освѣнъ доброто си и открито сърдце. Прѣминалъ страдания, болестъ, уни-

зень, оскърбенъ до болка, той се свива въ себе си и съ срамъ на лицето отговаря този братски домъ и казва: „бѣденъ съмъ, нѣмамъ нищо, освѣнъ тия дрипи — моля ви се, за Бога, дайте ми нѣщо!“ Доброто и милостиво сърдце ще се зарадва, ще го прѣгърне и стопли, а лошото и лукаво — ще каже: „Махни се, защо идишъ!“ И тѣй, бѣднитѣ гости, винаги биваха разположени и добрѣ посрѣщнати въ домътъ на тази хубава и скѣпа двойка. Тѣ бѣха любовь, самопожертвуване единъ за други и дѣцата имъ бѣха незамѣними. Приличаха на една хубава художественна природна картина, въ която ще намѣришъ и топлина и сѣнка и вода и хлѣбъ. Това бѣ земна идилия. Тѣ бѣха, земледѣлци, работници на земя, но и земята ги познаваше и добрѣ даряваше. Казахъ по-рано, че не сж богати. Защо? Защото всичко, което получаваха тѣ му намираха мѣстото, тѣй че вмѣсто да умножаватъ земята, да завзематъ повече земя и повече жито да сѣятъ, тѣ умножаваха сѣидбата на Божиитѣ добродѣтели.

По-бѣднитѣ отиваха да работятъ у тѣхъ, съ молба, тѣ ги прие́маха, но за работата добрѣ ги възнаграждаваха.

А пъкъ баба Макавеевица, майка на чичо Макавей, тя бѣ чюдна бабичка. Макарь на 90 години, но бѣ тѣй държелива и весела, че не можешъ да ѝ дадешъ поваче отъ 60 години. Тя пъкъ, слѣдъ като си свърши работата въ кжши, ще излѣзе на двора и ще вземе дѣцата на тия бѣдни жени що работиха, ще ги прибере около себе си и ще имъ приказва приказки, тѣй, че дѣцата ще се захласнатъ. Не зная, но ако имаше да обичамъ хора, то бѣха тѣ! И спомнихъ си тогава думитѣ отъ писанието „Истина, истина ви казвамъ, че комуто дадете една чаша вода въ мое имѣ, мене го струвате“. Евангелиста Йоанъ, казва: „Ако нѣкой не обича брата си, когото е видѣлъ, какъ ще обича Бога, когото не е видѣлъ?“ Ако за брата си, който е въ нужда и лишение затворя вратата и сърдцето си, него, когото познавамъ, не му помогна, какъ ще отворя сърдцето си за Бога, когото не познавамъ?

Сърдце, което не умѣе да милва, да трепти, да прѣсушава сълзитѣ на ония, които страдатъ, не може да се радва.

Тѣзи мисли ми идваха тогава въ ума и ставаха по-мили и по-любими, тѣзи добри

хора, обаче, скоро тази любовъ бѣ подложена на испытание.

Една заранъ, като станахъ облѣкохъ се, омихъ се и нѣщо ме теглеше къмъ тѣхъ. Отидохъ, чичо Макавей ме поглѣдна нѣкакъ по-особенно та азъ не можахъ да догада изведнѣжъ, защо е такъвъ. Буля Мария сѣди до кревата на Донка съ посърнато лице. Погледнахъ малкото момиче, уплашихъ се — то бѣ въ агония. Неможахъ да се обадя, защото ми бѣ неловко да запитамъ какво има. Чичо Макавей се обърна къмъ жана си и каза: „Мария, не тѣжи!“ Кой ни даде тия дѣца?“ — Богъ, продума тя. „Кой ги гледа до сега?“ — Богъ, пакъ изрече тя. Като е така, ако е наше ще я изцѣри. Подари я Богу и ако той намѣри за добрѣ, ще ни я остави! До като продума тѣзи думи, болната си отвори очитѣ, поогледа се наоколо, както се оглеждатъ умирающитѣ и като хвърли погледъ на майчиното си тѣжно лице, каза: „Мамо, не тѣжи! Азъ отивамъ тамъ, гдѣто е волята на Бога. Татко, прости ми. Подай си ржката!“ Тогава цѣлуна на двамата ржка, легна си и нито дума повече. Сѣкашъ спокойно си заспа, като че ли слѣдъ малко ще се събуди.

Спогледаха се и двамата, но нито дума повече не казаха. Майката безмълвно ронеше сълзи отъ своето мѣсто, а бащата огорчено направи кръстъ и каза: „Благодаря ти, Боже“. Картината бѣ тѣй трогателна и печална. Сѣкашъ вредомъ нападна тжга въ цѣлия домъ. Другъ пжтъ въ тѣхния дворъ ще чуешъ чу-роликане на пойни птици, и църкане на врабци и лѣстовички, а сега нищо не се обажда. Изведнѣжъ се зачу мучене на крави, телци, крекане на патици и лаене на двѣтѣ домашни кучета. Въ скоро врѣме двора се напълни съ гости, като че ли бѣха викани.

Само гоститѣ плачеха за хубавата и скъпа Донка, която всички обичаха. Бѣдни старци, съ своитѣ торбички идѣха, протегаха ржцѣ, плачейки за нейното милостиво сърдце, защото го изгубватъ за винаги отъ себе си. Тихо плачеха бѣдни момичета и жени за хубавия ѝ благъ приемъ, що даваше на всѣко оскърбено сърдце. Всичко бѣ така тжжно въ този день, щото сърдцето ми се свиваше отъ болка, но понеже нѣмаше нѣкой, който да ридае съ гласъ, то и азъ нѣмахъ куражъ да сторя това.

При упѣлото и слѣдъ пѣсенъта вѣчна ѝ

паметъ, бащата се доближи до нея и каза: „Иди си, чедо, съ миръ и покой — такава е волята Божия! Кой звай, може огорчихъ Бога въ нѣщо и за това Той ме изпита съ болка на сърдцето. Обърна се свещенника който опѣваше мъртвеца и каза: „Братко, ти си щастливъ днесъ, че изпращашъ единъ земенъ ангелъ при Бога, който ще засвидѣтелствува за твоята доброта. Тя е единъ малкъ образъ на любовъ и добродѣтель. Отива да си почине въ небесния рай и да каже що има на земята. Кажи, дъще, че има много бѣдни, много оскърбени, много опечалени на земята, а добритѣ сж малко и помоли Отца си да не взема добритѣ между насъ. Кажи му, че ти още ни трѣбвашъ и нека те прати пакъ между насъ. Хубавиятъ и дивенъ ароматъ на розата облагородява всѣко сърдце, тѣй сжщо и хубавата и добродѣтелна душа, донася радостъ на всѣка паднала такава.

Иди, дъще, съ миръ и покой, но кажи на Отца, че такива ни трѣбватъ, като тебъ!“

Всичко плачеше въ тихо хълцане, а смиренieto на добритѣ родители отиде до край. Тази хвалебна рѣчь не ги въздигна, но повече

ги смири и послѣдната дума на бащата бѣ:
„Кой знай, може би огорчихъ Бога и затова
той ме изпита съ тѣзи болка на сърдце!“

И чуха се гласове тихи, като на шепотъ:
„Боже, Боже мой! . . . Ако той е огорчилъ
Бога, то ние що да кажемъ?“ Свърши се тра-
гичния день и всички се върнаха въ дома на
чичо Макавей, насѣдаха на трапеза тихо и
спокойно. Редътъ бѣ сжщи, сжщата блага
усмивка на буля Мария заигра на лицето ѝ.
Тя посрѣщаше въпроситѣ на запитващитѣ и
отговаряше. Боже, благословенъ домъ е, но
благослови го трижъ повече и нека се слави
името ти чрѣзъ тия любящи домове!

На другия день, работата си течеше въ
редъ и порядъкъ. Всичко вървѣше така, както
и отъ напрѣдъ. Бѣднитѣ си идваха и пакъ
сжщитѣ любезности и даръ получаваха, но
сега още повече се даваше, защото: кой знае,
казвапе чичо Макавей, може да съмъ огор-
чилъ Бога въ нѣщо и той изпита сърдцето ми
съ болка.

Донкиния дѣлъ всѣки день отиваше за
бѣднитѣ, защото нейната душа не знаеше
друго, освѣнъ добродѣтель и любовь.

Такова бѣше сѣмейството на чичо Мака-
вея и друго подобно не видѣхъ.

И наистина, щастливи бѣха тѣ двамата —
мжжъ и жена, но всичкото си щастие даваха
на тия, които бѣха лишени отъ него. Такъвъ
е закона на правдивия баща: Който има ще
му се даде още повече, защото и той щедро
дава на всички, които иматъ нужда и сж ли-
шени отъ блага.

Раздавай щистието — то се увеличава,
скривай го — то бѣга!

Въ любовь отгледани дѣца сж хубави,
сочни плодове, които нахранватъ душата, раз-
веселяватъ сърдцето.

МОЯТА МОЛИТВА ВЪ АДА.

Всеблагий Господи, обърни очитъ си къмъ менъ скитница, която иде отъ далечната страна на ада. Чуй молбата ми и послушай думитъ на моето болно сърдце, испитало хиляди болки отъ двуострия мечъ на адския властелинъ! Обиколила съмъ гори и планини, дълбини и висоти—врѣдомъ Те дирихъ, ала нигдѣ не те намѣрихъ. Отъ деня на моето непослушание, когато Те излъгахъ и съгрѣшихъ, азъ Те изгубихъ и въ душата ми настъпи тъмнина и никога не чухъ вече Твоя гласъ. Пръвъ пжть, когато усмивката на злия духъ ме измами и моето сърдце се подаде на съблазнь, душата ми загуби зракъ... Ала скоро тя се пробуди и възнегодува. Сърдцето се усѣти въ измама, падна въ отчаяние и скръбъ и викаше съ високъ гласъ: „Господи мой, дѣ си?— обади се! Азъ ида разкаяна — приеми ме!... Кажи ми дѣ си, дѣ мога да Те намѣра, за да Ти кажа колко души намѣрихъ

погубени въ пиянство, въ блудъ, въ кражди... И викаха ме и убѣждаваха ме да влѣзна въ тѣхната дружба, защото казваха тѣ : „Само тукъ утѣха има.“ Въ тѣзи часове дождахъ до полуда и скубихъ коситѣ си, раздирахъ дрехитѣ и проклинахъ сатанинската измама, която тури око на менъ и ме привлѣче въ рждѣтъ си. Изчиствахъ съ постъ душата си, молѣхъ се денонощно, непрѣстанно Те викахъ и не оставихъ мѣсто, дѣто да не влѣза и питамъ — Кой може да ми каже нѣщо за Тебе.

И намѣрихъ най-послѣ люде, които ми посочиха истинския пжтъ. Но прѣди да трѣгна изъ тоя пжтъ, трѣбваше да оставя всичко, що съмъ придобила на земята. И азъ извикахъ съ радостъ въ този часъ — О, благодаря ви за това що ми казахте. Нищо не искамъ отъ тази земя, даже и дрехата, която нося — вземете я, защото и тя е шита тукъ и не искамъ нищо друго, освѣнъ свободата, която изгубихъ.

Господи, при Тебе идвамъ пакъ, за менъ нѣма нигдѣ добро безъ Тебе. Ти си живота ми — не ме отхвърляй!... Къмъ Тебъ повдигамъ рждѣтъ си — не ме оставяй! Ти пълнишь душата ми съ прѣсна роса всѣка заранъ и навлажнявашъ

посаденото въ нея; прашашъ влага, орачи да я изоратъ, и сѣячи да я посѣятъ. При това Ти не забравяшъ да изпратишъ Твоето животворно слънце да стопли земята, която дава своитѣ сокове за младото и крѣхко стебло. Въ всички Твои добрини Те познавамъ, защото страданията, които изпитахъ ме научиха на това. Ти давашъ слънце и радостъ на всѣка тварь; Ти заповѣдвашъ и всѣки трѣгва по своя пжть. Който Те слуша расте и напрѣдва, а който измѣня прашашъ го въ страдания. Твоето наказание е радостъ за менъ — Ти ме изпитвашъ. И често азъ плачехъ, скърбѣхъ горчиво безъ спиръ, като дѣте безъ майка, което съ нищо не може да се утѣши. Тогавя паднахъ на земята, облѣна въ сълзи и рѣкохъ на тжгата вземи ме ти! . . .

Отнесе ме вълна безкрайна, която леко и прѣдпазливо ме носеше прѣзъ голѣмото пространство. Небето блѣсна прѣдъ менъ съ чудна синина и всичко се откри въ безкрайна хубость... И мракътъ въ мигъ изчезна изъ моята душа и ледътъ се стопи. Сълзитѣ ми се обърнаха на изворчета — хубави и бистри, които тихо излизаха отъ згрѣтата земя.

А слънцето грѣеше тѣй свѣтло съ своитѣ златни лжчи, че всѣки лжчъ кротко ме галѣше

по тѣлото и събуждаше всѣка замръзнала клѣтка и вливаше ѝ животъ.

Зачуроликаха сладкопойнитѣ птички навсѣкждѣ и малкитѣ трудолюбиви пчелички си хвъркаха леко и взимаха медения прашецъ отъ ратворенитѣ чашки. Каква любовъ, О Боже, имашъ Ти. Не за това ли плакахъ толкова вѣкове? . . . Въ Тебъ живота е благъ и обилень, ето въ него съмъ и азъ сега.

При Тебъ е живота само, при Тебъ сърдцето е радостно доволно, при Тебъ има усмивка блага, при Тебъ всѣки е доволенъ и работи свободно, безъ да го насилва нѣкой и пѣе въ радостъ до забрава . . . А вълни на безгранична радостъ ме понесоха къмъ вѣчната и незаменима любовъ. Ето слушай, слушай моята сладка пѣсенъ, която Ти давамъ отъ моето болно сърдце. Вижъ какъ Ти пѣя и ще пѣя безъ спиртъ! Примкитѣ на лукавия добръ научихъ, лжжитѣ сжщо, сплетнитѣ на злата умисль добръ проучихъ, защото всрѣдъ тѣхъ отраснахъ.

Ще се върна отново на земята само за Тебъ и за моитѣ братя, които оставихъ въ нещастенъ пиръ. Упоени въ сласть, тѣ просмукваха послѣднитѣ сокове на тѣхната душа и

викаха безумно: „тука е живота“. Ще имъ кажа, че тамъ негдѣ има другъ блаженъ, топълъ и пролѣтенъ миръ, дѣто милватъ чисто и безъ користно, дѣто даватъ животъ, дѣто има вѣчно слънце що грѣй и не залѣзва никога. Тамъ, тамъ ще ви заведе, елате, милички мой, ще ядете отъ небесната манна до насита. Така азъ пѣяхъ и носѣха ме тѣзи хубави и мили вълни и сѣкашъ душата ми ставаше все по-бодра и по-силна.

— Коя е тази мила сила, що ме носи, немога ли зная? — попитахъ веднажъ и тиха усмивка се показа надъ моето лице. Чадо, доволна ли си сега? . . .

— О, Ангелъ ли си, или самъ Господъ — извикахъ азъ? . . .

— Успокой се, чадо, и вижъ, погледни ме! Но ржка блага се сложи надъ моето измжчено лице, притисна се то негдѣ неусѣтно и чухъ сърдцето — то заби.

— Боже! . . . Господи, Спасителю . . . Радостята бѣ голѣма за менъ. Отъ такава голѣма скръбъ и тжга, изведнѣжъ въ блаженство, о, то е сънь! . . . Но и сънь да е, пакъ е много, Боже! . . . Въ този великъ часъ, когато всич-

ко бѣ спрѣло за менѣ, дочухъ милъ гласъ, който шепнеше и разливаше се като ароматъ въ душата: Почивка ти давамъ сега*.

Иди и кажи на твоитѣ брѣтя, паднали въ мракъ и невѣжество, че Азъ съмъ живъ. Кажи имъ, че Азъ съмъ все сжщия, кротъкъ и благъ; ще чакамъ още малко врѣме додѣто взема тѣзи викащи, катъ тебѣ, пробудени души. Ще имъ покажа знамения, чрѣзъ които ще ги прѣтопя. Иди си, чадо, съ чиста вѣра и надежда блага, знай, че любовта те слѣдва и не ще те остави до край! Събудихъ се катъ отъ сънь, но цѣла въ потъ облѣна, като пѣтникъ, който иде отдалечъ. На душата ми радостъ, на тѣлото леко и чувствахъ, че бѣхъ малко дѣте, като въ най-раннитѣ години. А сега що ми прѣдстои въ живота? Почвамъ въ името на Великата любовъ да търся моитѣ брѣтя, които викатъ къмъ Него, за да имъ помогна въ скрѣбта. О, брѣтя на скрѣбта, въ които се пробудила искрата на Великата Душа, елате при мене азъ ще ви покажа, що казва любовта.

I. СЛѢДВАИ ПЖТЯ.

Когато бурното море на човѣшкия животъ те заплашва съ страшнитѣ си вълни и тѣхниятъ яростенъ гласъ те скована отъ страхъ, вгълби се въ себе си и долови гласа, който ти шепне: „слѣдвай пжтя, Азъ съмъ съ тебе!“

Когато твоята слаба ладия служи за играчка на буйнитѣ вълни, ти пакъ се не бой и се отдръпни въ тайния кжтъ на душата си, за да чуешъ пакъ този гласъ.

Вслушашъ ли се по-внимателно, ти ще чуешъ по-вече. Ето какво ще ти каже гласътъ:

„Това бурно море и тѣзи яростни вълни създавамъ Азъ за тебе, за да се калишъ въ борбата. Само въ борбата и всрѣдъ изкушенията твоята душа ще заякне и ти ще научишъ великия урокъ на смирието. Тогава всичко ще ти бжде мило въ свѣта : и приятното и неприятното, и милото и страшното, и безвѣтрието и бурята, отъ която тѣй много се плашишъ сега. Ето,

Азъ съмъ съ тебе и ще ти дамъ отъ моята сила. Но, за да станешъ достоенъ за този ми даръ, ти трѣбва да подиришъ искрено вратата на Храма ми, а не да се приближавашъ къмъ менъ съ нечисти нозѣ и празна душа“.

„Защо си тжженъ и защо се скиташъ отъ свѣтъ въ свѣтъ? Кой те принуждава да вършишъ това и вѣчно да странствувашъ? Това е твоята любовъ, твоята слѣпа любовъ къмъ суетното — ти знаешъ това, нали? Остави тлѣнното и поemi ржката, която ти се подава отгорѣ. Върви по стѣпките ми, не бой се отъ нищо, слѣдвай пжтя. Азъ съмъ съ тебе“.

II. МОЛИТВА ЗА СКЪРБЯЩИТЪ.

Въ тихъ часъ, когато бурята въ неспокойната ми душа бѣ спрѣла дивитѣ си нагони, и неканепитѣ зли мисли я бѣха освободили отъ своето натрапничество, азъ мога да доловя тихия гласъ въ мене. Когато, свободно отъ горчивитѣ съмнѣния, сърдцето ми плува въ неземно блаженство и азъ усѣщамъ Твоята милостива ржка да се простира надъ мене и нѣжно да ме гали, азъ съмъ прѣвъзмогнатъ и нѣмѣя прѣдъ Твоето Върховно присѣствие, нѣмамъ слова да изразя признателността си къмъ Тебе за Твоята доброта. Така успокоенъ въ твоитѣ пригрждки, азъ чувамъ вѣнъ около мене, въ долината на живота, горчивитѣ ридания на безпомощнитѣ и окаянитѣ слѣпци; азъ долавямъ молитви и стонове на скърбящитѣ братя. Чуй какъ Те зоватъ тѣ и простиратъ ржцѣ къмъ Тебе. Като въ страшна мжка, въ послѣдния си часъ викатъ тѣ къмъ Тебе и молятъ да имъ

позволишъ да те лицезратъ поне като въ сънъ; да чуятъ двѣ думи отъ Тебе жадуватъ тѣ, за да утихне бурята въ сърдцето имъ, та спокойно да заспятъ.

Виждамъ старецъ прѣгърбенъ, бездомникъ, жалкъ. Лишенъ е той отъ подкрѣпата на едничко чедо и замръква подъ чужда стрѣха безъ залкъ, безъ огънь, клетиятъ. Покритъ е той съ дрипи, друга прѣмѣна животътъ не му е далъ. Въздишка чувамъ да се изтрѣгва отъ дълбочинитѣ на душата му мъченишка. Извиква той болно и тѣга разяжда сърдцето му немощно, а устнитѣ му шепнатъ: „Смили се надъ мене, и когато заспя, прибери ме, недѣй ме оставя още така, защото изгни душата ми отъ тѣга.“

Виждамъ клето сираче. Бездомно, то блуждае по улицитѣ. Не знае ни баща, ни майка. Босо е, клетото, и съ дрипи покрита немощната млада снага. Студътъ го сковавал и то крие рѣцѣтъ си подъ мишници. Повѣхнало е неговото младо лице, като крѣхко цвѣтенце попарено отъ есенната слана. Погледътъ му изпитъ, мѣтенъ като огънь на изгасване. Младиятъ страдалецъ, трепери и едвамъ чуто говори: „Господи, дѣ имашъ мѣсто за мене, клетото?“

Азъ виждамъ тѣзи тжни картини да минаватъ прѣдъ очитѣ ми всѣки часъ; непрѣстанно чувамъ плачъ и въздишки; риданията намиратъ отзвукъ въ душата ми и извикватъ сълзи и въ моитѣ очи. Азъ виждамъ глада, мизерията, сълзитѣ на тълпата. Виждамъ съкрушеното сърдце на майката да се раздѣля съ сина си и съпругата да изпраща мъжа си къмъ послѣдното жилище. Отчаяно кърши тя ржцѣ, къмъ небето ги извива и вика: „Да живѣя какъ мога сега сама?“ Сърдцето съ мъжа издържа да не се прѣсне прѣдъ тѣзи ужасни картини, прѣдъ ужаситѣ, които човѣкътъ самси създава на себе си, за да дири чрѣзъ тѣхъ блага земни. Тогава моята утѣха е споменътъ за Твоитѣ слова: „Прости имъ, защото тѣ не знаятъ какво вършатъ.“ Изтрѣпва бѣдното сърдце, затрѣпва то отъ болки и милозливо шепне: „Опази ме, подкрѣпи ме въ този часъ.“ Нѣма сила изтощеното тѣло да се бори, а само проклина и продължава да страда, защото му е мило да се раздѣли съ суетата.

Ужасиха ме тѣзи картини и азъ паднахъ на колѣнѣ и се молихъ. Искахъ азъ почивка за бѣднитѣ страдалчески души и тогава чухъ

отговора отъ горѣ: „Чухъ, твоята молитва.“
Тогава душата ми порастна, окрили се отъ
тази обилна милость на Твореца. Лжчъ отъ
неговата свѣтлина озари бѣдната ми душа
и гласътъ Му изговори тѣзи думи: „Отъ вѣ-
кове чакамъ Азъ да чуя копнежа на човѣш-
ката душа...“

ЮЛСКИ ДЕНЬ НА СКРЪБЪТА.

Тжгата днесъ голѣма бѣ за менъ, защото видѣхъ такива жалки картини, че душата ми плачеше като дѣте и не искаше да се спрѣ. Върнахъ се у дома, паднахъ по очитѣ си, дадохъ просторъ на сърцето си и рекохъ му: „плачи, плачи сърце, не се спирай, защото голѣма е тжгата на земята“. Тѣзи викове, които слушамъ още и сега ми не даватъ мира. Азъ искахъ да дамъ отдихъ на тѣзи майки, които викаха надъ гробоветѣ на своитѣ мили, ровѣха прѣстѣта и прѣгрѣщаха кръстове, ди-гаха ржцѣ на горѣ и оплакваха сждбата си.

Азъ видѣхъ малкитѣ — останали сираци съ дрипи — момче и момиче, които плачеха надъ майчина си гробъ: „Мамо, майчице — стани. Сами сме, самички, ето ни, защо ни остави? Татко го убиха слѣдъ тебе. Сега и той е при тебе, а ний самички клети сираци. О, мамо, майчице, стани, стани и ни прибери!“ . . .

Разплакаха се всички около тѣхъ. Оставиха своята скръбъ, и се мжчеха да утѣшатъ тѣзи два сирака, останали безъ никой на свѣта. Молѣха ги да ги заведатъ у тѣхъ, обѣщаваха имъ дрехи, пари, но тжгата имъ бѣ безутѣшна. Тѣхнитѣ сърца се свиваха отъ болка, защото нѣмаха вече никой на свѣта: „ни майка, ни баща“.

„Мамо, майчице, стани, не чувашъ ли ни, не жалишъ ли ни сега? Ти съ болка и скръбъ за насъ търпеше всичко въ свѣта, а сега ни остави. О Боже, извика момиченцето, и падна надъ гроба, а плачътъ му прѣстана. Зарида малкото момченце надъ сестра си и малкитѣ му ржчички трептѣха като крилца а ясниятъ му гласъ чуруликаше като птичка. „Какичко, стани, стани, недѣй умира, азъ ще те слушамъ. Охъ Божичко, какво да правя? Сълзитѣ на всички капѣха като зърненъ дъждъ и молѣха Бога горещо. Боже! Смили се за тѣзи дѣца. Не можахъ да издържа тази тежка сцена и се върнахъ, плачейки дома, като не помнѣхъ прѣзъ кждѣ съмъ минала. И тукъ погълната въ тази сцена, азъ легнахъ по очитѣ си, дадохъ воля на сърцето си и му рекохъ: „плачи, плачи, защото голѣма е човѣшката тжга!“ Но въ

това време азъ мислено се върнахъ на гробищата и пакъ слушахъ малкия хубавъ ясенъ гласецъ. „Како, какичко, стани миличка, стани, не ме плаши“. Но изведнѣжъ ме бутна нѣкой по рамото. Азъ станахъ и видѣхъ, че не съмъ нито вѣнъ, нито въ кѣщи, но дѣ — не зная. Единъ младъ човѣкъ, облѣченъ въ бѣли дрехи стоеше прѣдъ менъ, поздрави ме вежливо, и каза: Жено, защо скърбишъ за тѣжния свѣтъ? Скръбъта е полезна за тия, които живѣятъ на земята. Скръбъта е великата наставница, която учи хората, какъ да живѣятъ добрѣ. Скръбъта е хубавата приятна пѣсенъ, която обработва слуха на всички, които не знаятъ да пѣятъ. Скръбъта носи хубавитѣ Божествени мисли и желанія, носи любовъ, носи мъдрость. Умъдрява простиятъ, носи чистиятъ и кристаленъ изворъ, който облива и чисти човѣка отъ зло. Който я има да благодари Богу, а който я нѣма, да я изпроси отъ Бога, защото тя е великата благодѣтелка на свѣта.

— Скръбъта е милость Божия и нека всѣки мисли за нея, защото тя води къмъ съвършенство.

— Тя калява, тя просвѣтява, тя повдига, тя смирява, тя измива и води къмъ небето. Приемете я: тя е изобилна на земята, защото Богъ люби човѣцитѣ и самъ понесе велика скръбъ за тѣхъ. Отворете ѝ мѣсто въ сърцето си, тя иде да навлажни сърцата и да измие душитѣ ви. Който иска знание, мъдрость, любовъ, нека я приеме и ще стане чистъ. Колкото по-голъма е скръбъта, толкова по-цѣнна ще станешъ ти.

— Не скърби, че скръбъта е голъма на земята. Ней се възлага много, трѣбва ѝ поливане, за да има и жетва.

— Слѣдъ тазъ велика скръбъ, чадо, миръ и любовъ ще настане, и въ царството на Бога всѣки ще мине.

МИЛА МИ И СКЖПА ДРУГАРКО,

Днесъ има голѣма влага въ сърцето ми. Чиста е моята душа и въ нея се е приютила само скръбъта на хиляди страждущи, скачени като звената на верига около менъ. Тѣ изказватъ и гласно, и мислено своята печаль, а сълзитѣ имъ се сливатъ като рѣки въ моята душа. Потопена въ нея, азъ правя послѣдно усилие да помогна въ този тежъкъ часъ, който е неизбѣженъ за всѣка душа, копнѣюща да се прости съ суетното, което ни държи въ робство на грѣха и ни обезвѣрва.

Мила моя, не зная съ що бихъ могла да ти бжда полезна — ако въобще бихъ могла да сторя нѣщо за тебе и да те зарадвамъ. Душа! Тази странна дума за свѣта, която хората не обичатъ да поменуватъ, освѣнъ когато казватъ: „Да успокои Богъ душата му!“ Само тогава чуваме да се изговаря тя. Азъ нѣма да се впускамъ въ обяснения по този въпросъ,

защото ще ти се стори твърдѣ отвлеченѣ. Но едно, върху което обичамѣ да говоря и съ което съмѣ сближена, то е моята скръбѣ, което горчиво минало; то е голѣма бездна, прѣзъ която съмѣ минала. И сега даже, когато случайно погледна назадѣ, нѣщо ме кара да изтрѣпна и да се ужася. Ето защо, азѣ бихѣ могла да ти помогна само тогава, ако си въ тѣга, въ неволя, защото ти не познавашѣ живота и неговата суета, а живѣешѣ съ хубави мечти, съ радостѣ за мило и свѣтло бѣдеще, за което толкова пѣти си говорила прѣдѣ мене. О, чудна е твоята душа! Какѣ умѣе да се радва тя! Ти си мила като дѣте, отѣ което е скрита тежестѣта на живота. Така ти ще израснешѣ, ще се засилишѣ и ще добиешѣ яки плещи, на които може да се стовари тежѣкъ товарѣ. А менѣ ми ставало и мило, и болно. Въ себе си те кѣпя съ сълзи, а като те погледна тѣй весела, казвамѣ си: поживѣй, поживѣй си, дѣте, защото нѣма радостѣ за напрѣдѣ! Хубавитѣ ти румени ланити ще поблѣднѣятѣ, веселото като свѣжа роза лице ще повѣхне, тази красива снага ще се прѣвърне на скелетѣ и младежката ти кръвѣ,

която буйно тече по жилитѣ ти, ще утихне отъ страдания. Свѣтлиятъ ти погледъ ще угасне за всичко що е весело и ще се устреми къмъ ония ярки картини, пълни съ мизерия и мъжки до тамъ, че твоитѣ уши, вмѣсто веселата музика, ще чуватъ воплитѣ на тия, които викатъ отъ вѣкове и тжнатъ въ непрѣкъснати страдания.

Прости, мина другарко, че те потопявамъ, макаръ и за мигъ само, въ този страшенъ сънъ, но азъ ти говоря една истина, която малцина знаятъ и обичатъ и не искатъ никога да се срѣщнатъ съ нея. Азъ ти говоря за нея тъй, както би ти говорила една жена за нѣкоя своя любима вѣщъ, която обича и намира удоволствие да говори за нея. А азъ не познахъ нищо друго въ свѣта, освѣнъ мъката и страданията, що се нижеха като мънистени зърна прѣдъ менъ и за всѣко едно отъ тѣхъ трѣбваше да плащамъ съ голѣма цѣна. Ехъ, за какво друго да ти говоря, съ какво друго да ти се похваля, като не виждамъ и не чувамъ нищо, освѣнъ това, за което ти пиша. Еклексиастъ казва: „Видѣхъ всичкитѣ усилия, които ставатъ подъ слънцето и ето сълзитѣ

на насилванитѣ и нѣмаше за тѣхъ утѣшителъ ; и силата бѣ въ ржката на тѣзи, които ги насилваха. И рѣкохъ : блазе на умрѣлиятъ, който не е подъ това слънце, но по-добрѣ е на онзи, който не е видѣлъ лошитѣ дѣла, които ставатъ подъ слънцето. Знае, всѣко нѣщо, което става безъ волята Божия — суета е“. Сега и азъ потвърждавамъ неговитѣ думи, като опитани отъ менъ — че наистина, свѣта, съ неговитѣ дребнавости е суета и то голѣма суета. Безъ милость те продаватъ, купуватъ, играятъ си съ тебе, използватъ те, лъжатъ те и рѣжатъ на кжсове безъ да те пожалятъ. Не жалятъ нито младость, нито честь, нито невинность, нито чистота, нито вѣрата — твоята свѣтиня, която единствено те крѣпи. Въ всичко, въ всичко влизатъ безцеремонно и го омърсяватъ. Открадватъ го най-лукаво и се гаврятъ съ всичко, което си придобилъ съ скжпа цѣна. Не зная да ли ме разбирашъ добрѣ и се боя да не помишлишъ, че това е една моя фиксъ идея, която ме е обзела. Не, мила моя, не ! Отъ обичъ къмъ всички души, на които искамъ да помогна, азъ отъ сърце желая да открия истината, която ги очаква и

прѣзъ която тѣ ще трѣбва да минатъ. О, азъ никога не бихъ желала да страдашъ! Дано не видишъ това, що видѣхъ азъ! И ако нѣкога настанатъ за тебе лоши дни, желала бихъ да ги прѣмина азъ, защото съмъ привикнала на всичкитѣ скърби и неволи въ свѣта. Но законътъ е единъ и сжщъ за всички: всѣки трѣбва да мине прѣзъ пжтя на страданията и любовта и да се слѣе съ всички. Това е философията на живота, това е и неговата цѣль, която ни посочва Великиятъ назорянинъ.

Животътъ, истинскиятъ животъ, никой не е разбралъ до сега, освѣнъ този, който познае Бога. А да познаешъ Бога, трѣбва да намѣришъ пжтя и да тръгнешъ по него. Това ще постигнемъ само съ неуморенъ трудъ, като жертвуваме цѣлия си животъ съ всичкитѣ негови радости, удоволствия и щастие. Трѣбва да се простишъ съ всички суети, като различавашъ доброто отъ лошото, лъжливото отъ дѣйствителното и да служишъ само нему въ правда и любовъ. Да ти говоря върху това повече, ти едва ли ще ме разберешъ и, може би, да ти бжда отекчителна, защото човѣкъ като нѣма ясна прѣдстава за едно нѣщо, то

не го интересува, защото не взема живо участие въ него. Тамъ животътъ е мъртавъ. Ахъ, колко бихъ желала да ти бжда полезна въ нѣщо! И ако нѣкога ти потрѣбвамъ и не съмъ вече жителка на тази земя, ти само пожелай и азъ ще отговоря на твоитѣ желанія, защото душата ми никога не ще прѣстане да заобикаля страдащитѣ души и ония, които обичамъ. Прости ме, скъпа другарко, задѣто ти пиша тия скръбни редове, като вливамъ мъка въ душата ти, но нѣмамъ нищо друго съ какво да ти се похваля. Тѣзи скръбни редове приличатъ на есенни дъждовни капки, които изпърво разкалватъ земята, но слѣдъ като тя се напои добрѣ, напролѣтъ ще роди хубави житни зърна и хубави плодове. И мене нищо не ме е милвало тѣй много, освѣнъ този есененъ дъждъ и постоянна влага тече по коренитѣ на душата ми. И тогава човѣкъ бива най-милостивъ и добродѣтеленъ, всички обича, готовъ е да пригърне всички, да сгрѣе сърцата имъ и да обърше сълзитѣ имъ. Други връзки нѣмамъ и не желая да имамъ. Като чужденецъ на тази земя, азъ я обикалямъ и и прониквамъ въ болнитѣ сърца, за да имъ

дамъ облекчение. Разбира се, азъ ти говоря за моята душа, какъ е тя освободена отъ всичко, а пъкъ плътътъ и другитѣ малки същества, които живѣятъ заедно съ менъ подъ единъ покривъ, напълно не могатъ да се съгласятъ съ менъ, затова понѣкога имаме оживенъ разговоръ, въ който виждамъ голѣма мъка. Всичко е въ правото си да живѣе. Всѣко нѣщо говори това, което го движи, и отъ което има нужда. И, за да излѣзе изъ него, той трѣбва да надживѣе всички суети, да е опитало и да се е наситило. Азъ не искамъ да се считамъ за много повдигната душа, но пъкъ и не намирамъ отговоръ на много мои пробудени идеи, които не мога да приложатъ за сега, защото нѣма условия. Рано сж се развили тѣ, искатъ свобода, просторъ, за да се садятъ, а нѣма възможность. Понѣкога разпервамъ крилѣтъ на душата си по-широко и искамъ да обгърна и помилвамъ всички люде, които виждамъ, но принудена съмъ да си свия крилѣтъ, защото людиетъ нѣматъ нужда отъ тази моя пригрѣдка. Вѣчно съмъ се свивала въ живота си, о, мила ми дружке, и никога не съмъ била спокойна въ радостта

си, когато съмъ я чувствувала, макаръ и за мигъ, та да кажа съ радость: „въ блаженство съмъ сега!“

Като дѣте, азъ не познахъ дѣтската радость и не можахъ да се радвамъ. Всѣкога въ дѣтската си радость бѣхъ спѣвана отъ суровия погледъ на тия, които не познаваха дѣтската душа. Тѣ, вълнувайки се въ своитѣ нескоти въ живота, изливаха своята отрова въ моето още крѣхко сърце. Това не ставаше умишлено, разбира се, но това е невѣжеството на старата култура, пѣкъ и сегашната не е напръднала въ това отношение. Въ училище — сжщото нѣщо. Всичко е настроено противъ менъ и ме дебне всѣка минута, за да убие въ мене всѣка надежда за успѣхъ и знание. Като мома — въ бѣди, сама отритната отъ всички, азъ трѣбваше да прѣкарамъ въ мизерия и гладъ и да понеса ужасни изпитания. Като жена омжжена, бѣхъ много измжчвана и струва ми се, че животното въ ржцѣтѣ на единъ добъръ господаръ би прѣкарало много по-добрѣ, отколкото азъ съ моя робски животъ, лишена отъ всичко нужно за живота. Като майка, азъ бѣхъ най-онеправданата отъ всички.

Азъ приличахъ, не на майка заслужила да се радва на своитѣ чада, а като продажница, която случайно ражда, и на която грабватъ дѣтето отъ ржцѣтѣ, за да не прѣчи на играта, на гаврата на ония, които пакъ ще смучатъ нейния животъ, както змия смучи своята жертва. Азъ гледахъ веднѣжъ въ театъра една сцена, какъ една майка е принудена да продава своята дѣщеря, само и само да може да живѣе. И когато дѣщерята родѣше нѣкое дѣте, майката повикваше една жена, която взимаше дѣтето отъ ржцѣтѣ ѝ, за да го убие. Азъ виждахъ сърцераздирателния плачъ на тази нещастна майка и се питахъ: „не е ли моятъ животъ сроденъ съ този на тази страдаща майка? Не сж ли еднакви мжкитѣ, чувствата нейни и по-малки ли сж мжитѣ? Обществото еднакво гледа съ хладни чувства — прѣзира и осжжда остро и не взема нито единъ грамъ отъ това тежко брѣме на своя народъ. Сценитѣ прѣзъ живота ми се мѣняваха и страданията прѣминаваха прѣзъ моята душа. Всѣки день азъ излизахъ на арената, дѣто тълпата чакаше да се разтуши съ разнообразие и да прѣкара своето врѣме въ развлечения.

О, мила моя, азъ не искамъ да те плаша съ живота. Не. Колкото и да слушашъ тия мои думи, ти не ще можешъ да разберешъ и ще останешъ чужда на тия чувства, за които ти говоря, защото не си ги прѣживѣла. Ако нѣкой не е билъ подлаганъ на удара на тежкитѣ тояги, ако не е билъ въ затвора на влажната тъмница, ако не е билъ изложенъ на силния огънь, не може да познава тѣзи страдания, прѣзъ които сж минали всички. А може би, твоята карма да не е такава — толкова тежка. Може би ти въ миналото си въплотение си живѣла разумно и затова сега живѣешъ спокоенъ и благъ животъ. Но затова пѣкъ трѣбва разумно да го използувашъ, за да си приготишъ още по-добро въплотение. Въ тия послѣдни редове, ти не ще можешъ никакъ да ме разберешъ, но не се плаши отъ тази дума „карма“. Тя не е тѣй страшна, както я прѣдаватъ тия, които не я разбиратъ, или по право, не искатъ да я разбератъ. Карма, това е чужда дума, която ще рече на български дѣло. Човѣкъ, отъ както е дошълъ на земята, е извършилъ милиарди дѣйствиия — постѣпки — добри и зли, които се записватъ като кар

тини въ простора и никога не чезнатъ. Колкото зло си сторила на другитѣ твои ближни, съ което си спирала тѣхната еволюция, то ще се тури на твоя смѣтка и ти ще платишъ до послѣдна аспра. Ти знаешъ отъ прѣданията на нашата църква, че човѣкъ веднѣжъ се ражда и веднѣжъ умира и каквото прѣкара и извърши въ живота, това той и поженва отъ него животъ: съ добритѣ дѣла се издига, а съ злитѣ — влиза въ ада. Но дѣ остава Божията правда, неговата любовъ и милость? Ако единъ, който цѣлъ животъ убива, лъже, граби и върши всичко лошо, въ края на живота си се разкае, каква смисълъ има неговото опрощаване, когато ония ограбенитѣ, излъганитѣ и убити викатъ съ проклетия къмъ него? Защо този човѣкъ се издигна на гърба на ония, които уби? И защо тѣ оставатъ невѣжи въ тъмнина безъ радостъ, а другия е живѣлъ охолно? Гдѣ е правдата Божия тогава? Защо едни се раждатъ гениални, здрави, хубави, а други — хилави, слѣпи и идиоти? Но ще кажатъ, това зависи отъ родителитѣ. Но сжщитѣ родители раждатъ здрави и хубави дѣца, а сжщеврѣменно и хилави и идиоти. Защо? Или

ще каже нѣкой: за грѣха на родители и дѣди, защо е виновна тази душа? И ако тѣ наслѣдиха грѣха, защо не наслѣдватъ и доброто? Но ако нѣма раждане вече, защо едни да останатъ вѣчно невѣжи и вѣчно прѣстѣпни и зли? Тогава, когато настѣпи възкресение, кои ще възкрѣснатъ? Ония ли, които ядоха, пиха, лъгаха и си отживѣха и на край врѣме се разкаяха, ще възкрѣснатъ? Въ какво ще възкрѣснатъ тѣ? — Въ осжждане.

Когато човѣкъ ограби и убие тукъ, послѣ иде да се признае, прощаватъ ли му? — Не. Напротивъ, наказватъ го по-смекчително; така е и съ Божествения законъ, който е по-свършенъ. Може ли такъвъ човѣкъ да се откупи съ молитва и пари? — Никога! Ако ние, които сме лукави и се подкупваме не вършимъ това, а осжждаме и въздаваме правда на другия, то каква ще бжде Божията правда?

О, ако човѣкъ само веднѣжъ се раждаше и умираше, отдавна бихъ се прѣселила въ другия свѣтъ и за винаги бихъ останала тамъ, за да не плащамъ тия тежки дългове и да не чувамъ стенанията на толкова страдащи души. Но Богъ е устроилъ разумно свѣта и неговата

мѣдростъ се проявява на всѣкъдѣ. Човѣкътъ е едно любимо сѣщество на Бога. Че това е тѣй, провѣри въ евангелието отъ Иоана — 3 гл., 16 стихъ, който казва: „Богъ толкова възлюби свѣта, че даде сина своего единороднаго да не погине всѣки, който вѣрва въ него“. Богъ винаги е ходилъ слѣдъ човѣка и го е слѣдилъ въ всичкитѣ му стѣпки — зли и добри. Неговата любовъ е безгранична. Той търпи много, защото разбира въ коя степенъ на развитие се намира човѣкъ и чака да дойде до съзнание и тогава го облекчава. Дори когато човѣкъ, раздразненъ като лъвъ, е издигалъ гнѣвно рѣцѣ къмъ Бога и го е хулилъ и тогава Божията любовъ е била блага и утрайвала до край. Никога, въ никое врѣме той не се е отвърщавалъ, нито е оставялъ човѣка самъ. И обръща се Йовъ въ страданията си къмъ Господа и му казва: „Додѣя ми вече, не искамъ да живѣя до вѣка, оттегли се отъ мене, защото безъ тебе днитѣ ми сѣ суета. Що е човѣкъ, та да го възвеличавашъ, да туряшъ на ума си него, да го посѣщавашъ всѣка заранъ и да го изкушавашъ всѣка минута? До кога ще се отвърщашъ отъ менъ и

не ще ме оставишъ нито колкото слюнката си да погълна? Съгрѣшихъ — що мога да ти направя смотрителю на челоуѣцитѣ. Защо си ме турилъ за твоя цѣль! Станахъ тегота на себе си! Защо не прощавашъ прѣстѣпленieto ми и не отнемешъ безаконieto ми! Защо изпитвашъ праведника седемъ пѣти а за грѣшника колко си отдѣлилъ?“

Както виждашъ, мила моя, праведниятъ Йовъ говори на Господа въ своята мѣка, когато обезчаденъ, сломенъ, прѣзрѣнъ отъ домашни, роднини и приятели, изложенъ на руганията на всички, той вика раздражено, болно къмъ Бога, да си отнеме погледа отъ него и да го остави да умрѣ, защото до като е окото му и ржката му надъ него, той ще има животъ. Тукъ Йовъ показва че Богъ е вездѣсущъ и че нищо не може да стане безъ него, нито даже слюнката да си прѣгълтнемъ. Ще те остава сама да разрѣшишъ въпроса — може ли да ставатъ неправди прѣдъ Божието зорко око и може ли то да излъже и да подкупи. Бихъ желала да ти открия много повече отъ неговитѣ закони, но не искамъ да те озадачавамъ така изведнѣжъ. Не, миличка, азъ отъ

себе си нищо не мога да сторя, ако Богъ не те просвѣтли.

И тъй, има ли смисълъ да жертвува Богъ своя единственъ, единороденъ синъ за човѣкъ, който живѣе и умира, безъ да разбира неговитѣ закони? Той казва: азъ дойдохъ за болнитѣ, за грѣшнитѣ да ги изкупя, а тия, които мислятъ, че сж праведни, ще умратъ въ грѣховетѣ си. Но тия раздѣления въ човѣчеството на богати и бѣдни, на учени и прости, на приятели и врагове, кога ще се приравнятъ? Не една ржка ли е създала еднакво човѣка? Природата кого изпѣжда и казва: „Махни се, защото си дрипавъ?“ Слънцето крие ли се отъ болния, когато умира? Не грѣе ли то еднакво и на убиеца и на праведника? Разликата е само въ вѣтрѣшното състояние на човѣка и въ това какъ го той използува въ единия и въ другия случай. Но Божията благодать никога и отъ никого се не крие.

О, мила моя, азъ се впустихъ доста далечъ и може би те отекчихъ, но пакъ не се кая за това. Азъ искахъ да знаешъ, макаръ и малко, отъ това учение и да разберешъ какво си ти, отъ дѣ идешъ и кждѣ отивашъ. За жа-

лостъ, днесъ малцина това знаятъ и нито се интересуватъ. Не е злѣ да си господарь, но да си справедливъ. Да дадешъ всѣкому да живѣе и да се радва до колкото той чувствува и желае. Не му отнемай радостъта, защото надъ тебе ще има по-силенъ, който сжщо ще отнеме радостъта и свободата ти. Дай на всички сжщества, що живѣятъ подъ твоята ржка, свобода, радость, миръ доколкото могатъ да приематъ. Не ги унижавай повече отколкото сж си тѣ самитѣ, нито ги издигай, прѣди да сж сторили нѣщо заслужено. Така азъ разбирамъ да си господарь! Господарьтъ трѣбва да бжде богатъ, ученъ, добъръ, чистъ, милостивъ, да има любовь, да може да прѣдаде всичкитѣ тѣзи качества на слугата, а слугата да ги прѣдаде на по-малкитѣ отъ себе си.

Наистина, отекчихъ те, но азъ не искамъ да останешъ дѣте въ своя животъ и да говоришъ само за шеги и игри. Азъ искамъ поне отчасти да знаешъ нѣщо и да можешъ да промѣнишъ, поне малко, отъ своитѣ минали дѣла, ако има нѣкои криви и погрѣшни схващания. Защото, всички ние, ако знаехме пжтя Господенъ и неговитѣ справедливи закони, не

щѣхме да вършимъ толкова голѣми грѣшки, да ставаме врагове на своитѣ братя и да проливаме кръвь. Защото, колкото е правъ единия, толкова е — и другиятъ. Никой не е съвсѣмъ правъ и съвсѣмъ кривъ. Въ всѣки човѣкъ има нѣщо добро и за него добро Богъ го пази и слѣди милиони години.

Но доволно до тукъ, мила ми другарке. Азъ ще спра писмото си, ще те оставя да размишлявашъ и поработишъ върху това, което ти дадохъ. И което ти е неясно, азъ ще ти го обясна.

Другъ пжтъ ще ти пиша и ще продължа писмото си, защото искамъ добръ да разберешъ. Не се страхувай отъ менъ — ти не ме познавашъ още, но скоро ще ме познаешъ, когато се открия въ своята добродѣтель.

ЦѢНА 4 ЛЕВА
